

Projecte Salut i Clima de La Unió

Rosa Vidal, R. Fernández i C. Oliete
La Unió

MOTIVACIÓ

- El **Projecte Salut i Clima de La Unió** neix en el marc del Compromís Social i el [Manifest "Una nova Societat, una Unió més compromesa"](#)
- El canvi climàtic és una de les amenaces més greus que afronta la humanitat.
- El binomi salut i clima esdevé indissociable i bidireccional.
- One Health, la Salut del Planeta és, com mai, la salut de les persones.
- El **propòsit del Projecte Salut i Clima** expressa el compromís amb una **doble finalitat**:
 - Sensibilitzar de l'impacte del canvi climàtic en la salut de les persones.
 - Ser activistes en la protecció del medi ambient des de les organitzacions sanitàries i socials.

OBJECTIUS

- **Promoure iniciatives** per la sensibilització a les organitzacions i als seus grups d'interès
- Informar dels **marcs normatius i promoure el coneixement**
- **Monitoritzar indicadors** de resultats i d'impacte transversal, i compartir **bones pràctiques**
- **Estar presents** i ser portaveu en representació dels associats de La Unió amb l'Administració i els grups d'interès, i en els organismes i iniciatives nacionals i internacionals.

Metodologia

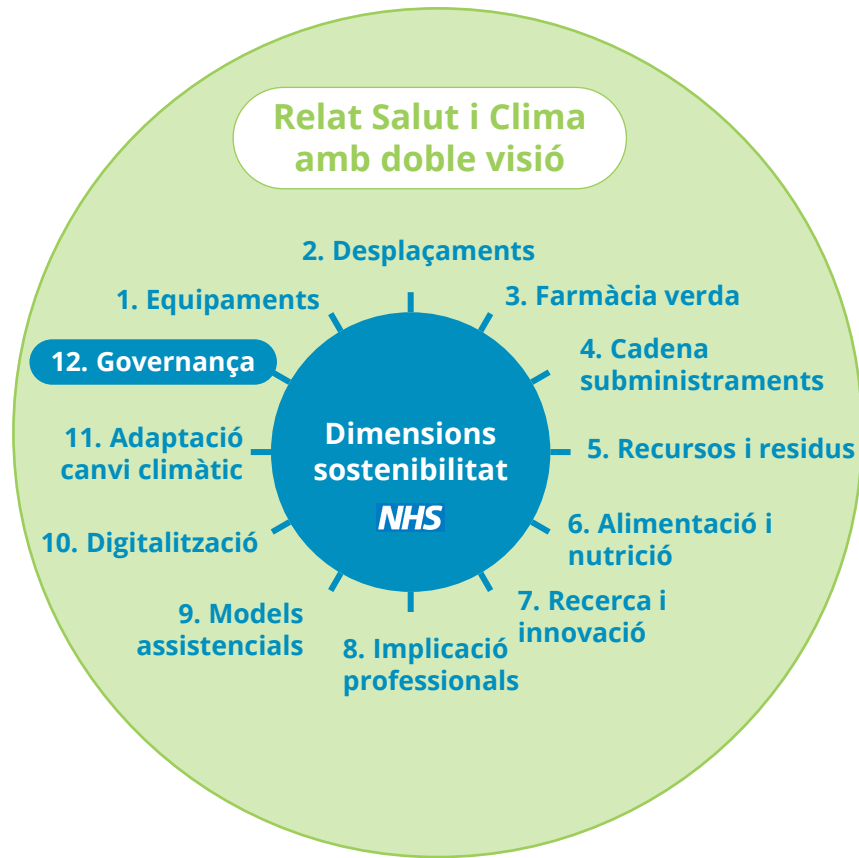

Marc conceptual

Grup impulsor

Resultats i eines

Marc conceptual

Descarbonització, resiliència climàtica i sostenibilitat ambiental
La salut és l'argument per a l'acció climàtica

7 accions d'alt impacte

Impacte del canvi climàtic en la salut humana

Key Messages for climate change and health

1. Our health is not negotiable.

End fossil fuel reliance and ensure people-centred adaptation and resilience.

2. Unlock human development and put people at the heart of climate action.

Prioritise equity, human rights, and a just transition to ensure everyone benefits from climate action.

3. Build future-proofed health systems.

Invest in low-carbon climate-resilient health systems and a fit-for-purpose, well-supported global health workforce.

4. Cities are key to unlocking climate and health co-benefits.

Deliver wins for health and climate by financing and implementing clean energy, zero-emissions transport, infrastructure design, effective waste management, and climate preparedness.

5. Nature and biodiversity are the foundation of our health.

Protect and restore natural systems as fundamental for healthy lives, sustainable food systems, and livelihoods.

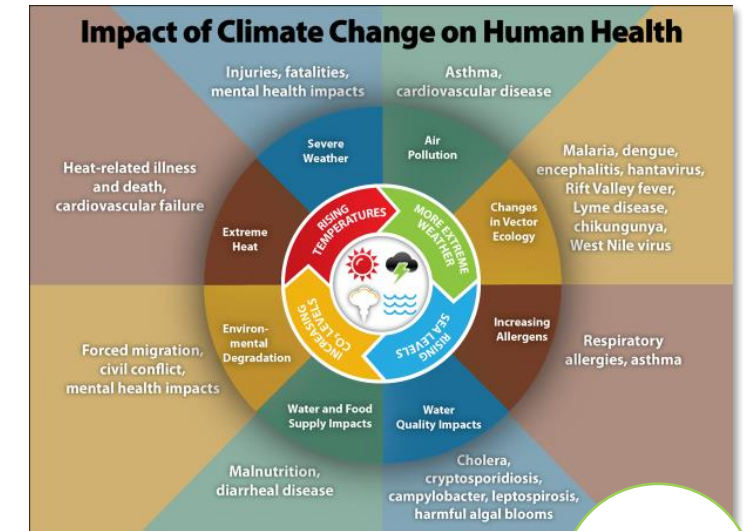
6. Transform financial systems and the economy away from extraction towards a well-being and circular economy.

Empower and resource communities.

7. Lead with bold governance that serves the many.

- Electricitat 100% neta i renovable
- Invertir en edificis i infraestructures sense emissions
- Transició cap a un transport i viatges sostenibles i sense emissions
- Proporcionar aliments saludables i cultivats de manera sostenible
- Incentivar i produir productes farmacèutics de baixes emissions de carboni
- Implementar una gestió circular i dels residus sostenibles
- Establir una major eficàcia del sistema de salut

Font: Health is the argument for climate action. COP29 SPECIAL REPORT ON CLIMATE CHANGE AND HEALTH. WHO (2024)
Font adicional: Healthcare facilities resilient to climate and environmental sustainability. WHO (2021)

Font: Global Road Map for Health Care Decarbonization. Health care without harm (2021)

Font: Climate Effects on Health. *National Center for Environmental Health*

Dimensions sectorials de sostenibilitat

1. Equipaments, infraestructures i instal·lacions

- Millorar i optimitzar l'ús de recursos hídrics i energètics
- Incloure la visió sostenible dins dels processos de reformes, rehabilitació i construcció d'infraestructures

2. Desplaçaments i transports

Fomentar la mobilitat sostenible entre els treballadors, clients, proveïdors i pacients i disminuir el transport innecessari per tal de reduir la petjada de carboni

3. Farmàcia verda

- Optimitzar i millorar l'eficiència de prescripció i subministrament de medicaments
- Cercar les millors pràctiques a nivell ambiental per tal de minimitzar la petjada de carboni

4. Cadena de subministraments

Conèixer les condicions de provisió i certificació que ofereixen els proveïdors per tal de minimitzar la petjada de carboni

5. Recursos i residus

- Optimitzar l'ús dels recursos i reduir i gestionar de forma correcta els residus
- Fomentar l'economia circular

6. Alimentació i nutrició

- Crear pautes centrades en la provisió d'aliments saludables i sostenibles
- Conscienciar la ciutadania dels beneficis d'una dieta saludable
- Disminuir el malbaratament alimentari

12 dimensions sectorials de sostenibilitat

7. Recerca i innovació

Estudiar i generar evidència científica que relacioni el canvi climàtic amb l'augment de problemes de salut a la població

8. Implicació dels professionals

- Involucrar els professionals en la sostenibilitat ambiental a través de la implementació de polítiques i estratègies climàtiques amb objectius assolibles
- Formar i acompanyar

9. Models assistencials

- Fer evolucionar les pràctiques assistencials cap a models més sostenibles i eficients
- Posar el focus en el co-benefici, emfatitzant la relació entre una bona salut i la lluita contra el canvi climàtic

10. Digitalització

- Fomentar i potenciar l'ús de recursos digitals per optimitzar la relació amb el pacient
- Automatitzar el monitoratge de consum de recursos i accessibilitat a les dades

11. Adaptació al canvi climàtic

Adequar les instal·lacions per a possibles esdeveniments climàtics adversos

12. Governança

- L'èxit de tots depèn de la responsabilitat de cadascú
- Crear una xarxa de comunicació per a col·laborar des de la proximitat i la confiança amb l'ànim de vehicular, donar suport i construir organitzacions més verdes

Manifest Salut i Clima de La Unió

Adheriu-vos

Manifest Salut i Clima

El canvi climàtic és una de les amenaces més greus que afronta la humanitat. Els seus efectes són tangibles i, en moltes ocasions, devastadors. Avui, el binomi salut i clima esdevé indissociable.

En el context d'allò que s'ha convingut a denominar "One Health", la Salut del Planeta és, com mai, la salut de les persones.

Paradoxalment, el sector salut és un dels principals responsables de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle a nivell global. Ens sentim, doncs, directament interpellats a revertir aquesta dinàmica: aquells que vetlem per la salut de les persones han de deixar de ser els responsables d'aquells elements que hi impactaran negativament. Hem d'intensificar aquelles mesures adreçades a descarbonitzar la nostra activitat.

Tanmateix, a banda de les accions que tenen com a propòsit la mitigació del canvi climàtic, cal bastir una estratègia robusta d'adaptació dels models assistencials a l'emergència climàtica. Sabem que cada cop som més vulnerables a la irrupció de malalties emergents arran de l'increment global de la temperatura, especialment rellevant a la conca mediterrània, però també que les onades de calor, cada cop més freqüents i intenses, tenen un impacte contundent en persones amb malalties cròniques prevalents altament fragilitzats. Hem de ser capaços d'anticipar-nos-hi i dotar-nos dels mecanismes per fer-hi front. La resiliència davant del canvi climàtic ha de ser el motor del sector sanitari i social.

Des de La Unió, Associació d'Entitats Sanitàries i Socials assumim, sense matisos, un rol de lideratge actiu i proactiu per fer front a aquest repte global i millorar la nostra capacitat de servei a les persones, que són la raó essencial de ser de la nostra activitat assistencial. I ho fem posant el valor l'autoritat moral dels professionals sanitaris per ajudar a sensibilitzar el conjunt de la ciutadania del canvi que, plegats, hem d'afrontar.

Els serveis sanitaris i socials han de ser molt més proactius per liderar la transformació cap a zero emissions netes de carboni. Això incorporarà la resiliència climàtica i la sostenibilitat als seus serveis, treballant amb i per a les comunitats a les quals serveixen. L'impacte en la qualitat de vida, la resiliència i el benestar de les comunitats millorarà la salut per a tothom.

El Manifest Una nova societat, una Unió més compromesa, l'adhesió de La Unió al Pacte de les Nacions Unides, a l'Agenda 2030 i als 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible, i a la Cimera pel Canvi Climàtic expressen el compromís per de La Unió i les entitats associades a promoure i liderar polítiques de sostenibilitat mediambiental a nivell local, nacional i internacional.

Amb aquest propòsit el Projecte Salut i Clima de La Unió, impulsat pel grup salut i clima vol, per a: promoure iniciatives per a la sensibilització a les organitzacions i als seus grups d'interès, informar dels marcs normatius i promoure el coneixement, monitoritzar indicadors de resultats i d'impacte transversal, i compartir bones pràctiques i, estar presents i ser portaveu en representació dels associats de La Unió amb l'Administració i els grups d'interès, i en els organismes i iniciatives nacionals i internacionals.

Amb aquest impuls i propòsit, a través d'aquest Manifest, fem nostres els compromisos i objectius següents:

Manifest Salut i Clima

- 1 Ens sumem a l'Agenda 2030 i als 17 ODS, i incorporem el concepte de Salut Global (One Health) a la visió de les polítiques i accions amb una estratègia de transició ecològica justa, que no deixi ningú enrere.
- 2 Ens comprometem a la sensibilització i promoció per augmentar la consciència sobre l'impacte del canvi climàtic en la salut de les persones.
- 3 Ens comprometem a fomentar les polítiques sostenibles en tots els àmbits, acompanyar la transició i capacitat d'adaptació, i a cooperar amb altres sectors i organitzacions, a nivell nacional i internacional, per abordar conjuntament els desafiaments plantejats pel canvi climàtic.
- 4 Ens comprometem a impulsar, incorporar i difondre la recerca i la innovació en polítiques de sostenibilitat, en l'ús de les dades, en l'avaluació i en compartir les bones pràctiques.
- 5 Ens comprometem a promoció i compartir plans d'acció per a la sostenibilitat mediambiental, amb objectius concrets i mesurables:
 - Implantar pràctiques per reduir el consum d'energia i aigua a les instal·lacions sanitàries i socials.
 - Transitar cap a l'ús de fonts d'energia renovable a les instal·lacions.
 - Planificar plans d'emergència, i assegurar que les entitats estiguin preparades per fer front a esdeveniments meteorològics extrems.
 - Incorporar certificacions ambientals reconegudes i model de gestió per fer efectiu el compromís de l'entitat.
 - Apostar per l'economia circular, prioritzant l'allargament de la vida útil dels productes i de les matèries primeres, i passar de parlar de residus a parlar de recursos.
 - Establir un sistema de gestió de residus adequat, prioritzant la reducció, la reutilització i el reciclatge.
 - Incorporar en l'avaluació de resultats de tota política o acció l'impacte mediambiental en totes les seves dimensions.
 - Promoure la consciència ambiental entre els professionals amb campanyes i programes de formació.
 - Promoure la mobilitat sostenible.
 - Incorporar el concepte OneHealth a les guies de pràctica clínica, a la pràctica assistencial habitual i als processos de l'organització.
 - Prioritzar la compra responsable de productes i serveis ecològics i sostenibles.
- 6 Promoure l'acció comunitària en Salut i Clima:
 - Donar eines a les persones per entendre l'impacte que el canvi climàtic té en llur salut i acompanyar-los en l'adopció d'hàbits sostenibles en el context del co-benefici: allò que sigui bo per al medi ambient impactarà positivament en la seva qualitat de vida i viceversa.
 - Promoure programes educatius i campanyes de sensibilització sobre temes ambientals.

Compromesos amb

MIREM EL FUTUR AMB UNA MIRADA OBERTA AL MÓN I ENS MOVEM PER LES PERSONES

La Unió - València, 333, 08009 Barcelona - Tel. 932 09 36 99 | uch@uch.cat | www.uch.cat

1. Coneixement i bones pràctiques

- Baròmetre Salut i Clima
- Bones pràctiques
- Pauta de progrés
- Generació d'estàndards comparables i homologables

2. Sensibilització i difusió

- Jornada anual
- Taller i Webinars
- Presència en congressos nacionals i internacionals
- Publicacions

3. Formació i Recerca

- Projecte Erasmus +
- Càtedra Salut i Canvi Climàtic de Mútua de Terrassa i la Universitat de Barcelona

4. Palanques d'intervenció

- Requeriments a l'acreditació
- Central de Resultats
- Incentius en els sistemes de pagament
- Retorn i mesura de l'impacte mediambiental, social i econòmic

5. Partenariats i relacions internacionals de valor

Algunes activitats i resultats 2024

Sensibilització i difusió

Col·laboració amb l'Energètica

- Crear els mecanismes per ampliar l'acció de l'Energètica a les **entitats de titularitat no pública.**

Sessió de farmàcia verda

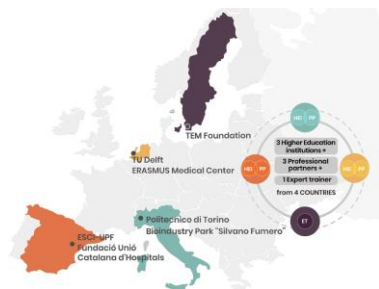
- Promoure la sostenibilitat i reduir la petjada ambiental en les organitzacions sanitàries i socials
- **Intercanvi d'experiències** i perspectives sobre Farmàcia Verda.
- **Identificar les millors pràctiques** i estratègies efectives en relació a la Farmàcia Verda que poden ser replicades.

- Disseny sistèmic per a l'educació i la formació en sostenibilitat
- Millorar la qualitat i la rellevància de les activitats educatives de les organitzacions, reforçar les xarxes de col·laboració i abordar el **buit educatiu en sostenibilitat**, augmentant la capacitat de treball transnacional i intersectorial.
- Publicació de l'**informe Good Practices of Sustainable Healthcare.**

Projecte Deshealth

Baròmetre Salut i Clima

- **1a edició abril 2024.** Petjada de carboni i indicadors de gestió ambiental
- **2a edició desembre 2024.** S'incorporen bones pràctiques i mesura dels impactes

Taller petjada de carboni i aigua

- Política a nivell governamental estratègica
- Programa per a la renovació tecnològica i instal·lacions
- Més regulació ambiental
- Incentius i subvencions

- Estratègia, compromís i mesures internes
- Sistemes eficients
- Formació i sensibilització

- Fer de lobby
- Difondre i informar bones pràctiques
- Organitzar visites i reunions als centres

1r Baròmetre Salut i Clima de La Unió

Descripció de la mostra

- Dades 2022
- 50 edificis de 28 entitats associades
- El 99% dels centres tenen contracte amb el CatSalut
- El 64% dels centres tenen contracte amb el Departament de Drets Socials
- 88% dels centres són urbans, 10% semiurbans i 2% rurals
- El 90% dels centres calculen la petjada de carboni
- Un 34% dels centres tenen ISO d'àmbit energètic

Resultats de la petjada de carboni

L'any 2022, de mitjana, es van emetre...

6,15

tCo2e per treballador

262

KgCo2e per metre quadrat construït

21,32

KgCo2e per acte assistencial

13,5

tCo2e per llit d'hospitalització

1r Baròmetre Salut i Clima de La Unió

Indicadors de gestió ambiental

A l'any 2022...

ELECTRICITAT

- El consum anual mitjà d'electricitat va ser de 527,37 kWh per m²
- El rati de consum d'energia elèctrica neta va ser del 70%
- Consum mitjà d'una llar de 4 persones és de 3.240 kWh/any, uns 36 kWh/any per m²

RECURSOS i RESIDUS

- El consum anual mitjà de paper va ser de 22,70 kg per treballador
- El rati de residus reciclables va ser del 22%
- A Catalunya, el consum mitjà de paper per càpita va ser de 147 kg/any...
- ... i es va segregar el 46,6% dels residus municipals (2021)

AIGUA

- El consum anual mitjà d'aigua va ser de 24,29 m³ per treballador
- El consum anual mitjà d'aigua va ser de 48,5 m³ per habitant

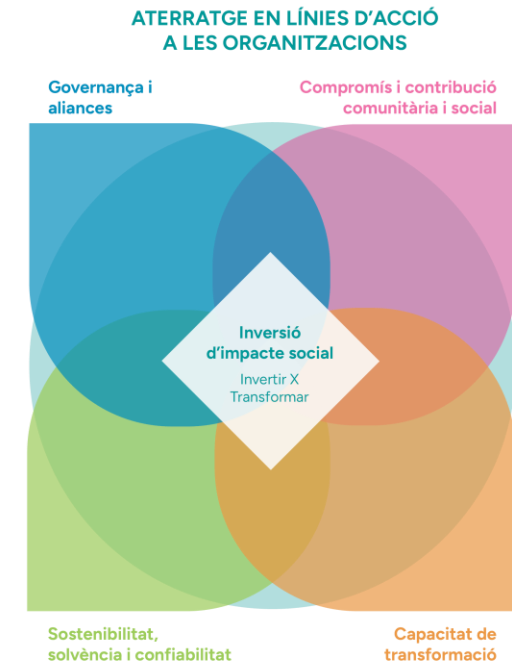
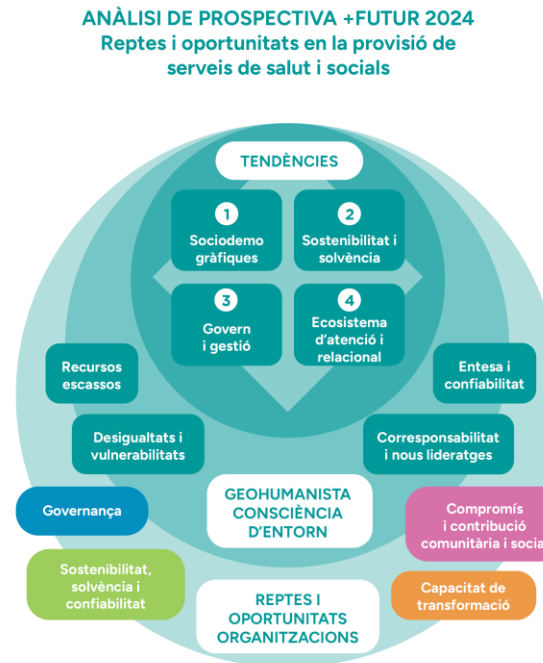
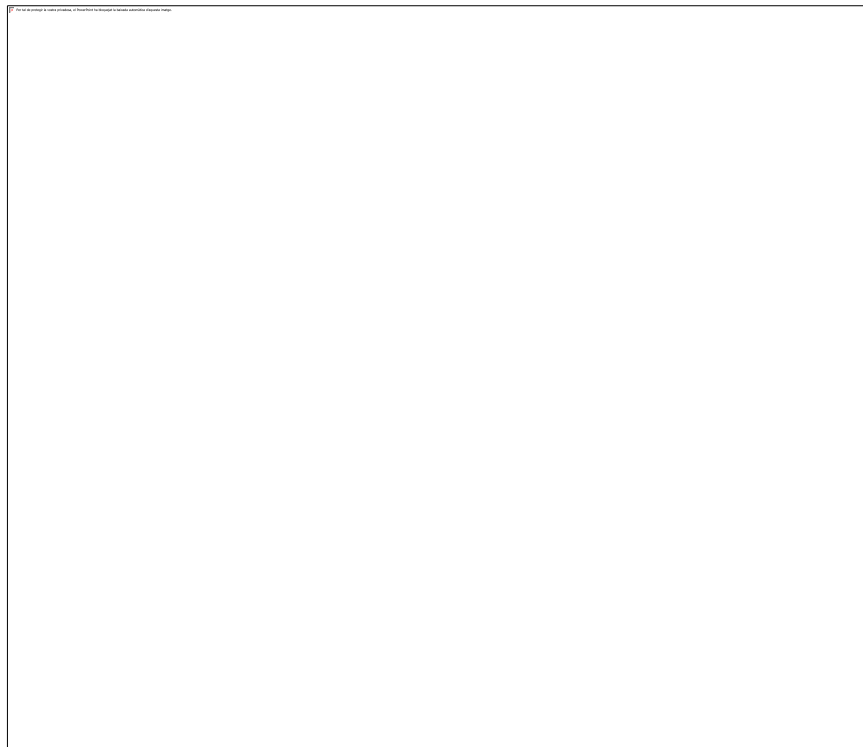
Rati de consum d'energia elèctrica neta (en %). Percentatge d'energia elèctrica (subministrament i producció) d'energia elèctrica neta en cada centre

Rati de residus reciclables (en %). Percentatge de residus reciclables del total de residus generats. Es consideren residus reciclables la suma del paper (confidencial i no confidencial), cartró, envasos nets o no perillosos de plàstic, vidre i fracció orgànica. Es consideren residus generats totals la suma dels residus reciclables (descrits anteriorment) + grup I + grup II. S'exclouen del total els residus perillosos (Grup III - Contaminació Biològica, Grup IV - Contaminació Química i la medicació caducada).

Conclusions

- El projecte Salut i Clima ha fet els **primers passos** per a compartir experiències i contribuir a la construcció del camí global cap a la sostenibilitat mediambiental.
- Tenim al davant l'oportunitat de **grans i necessàries transformacions**, socials, ecològiques, digitals, assistencials, que des d'una bona gestió intergeneracional ens ha de permetre sumar propòsit, fent un present i construint un **futur millor per a les persones i el planeta**.
- **Interacció amb altres projectes de La Unió**

**La salut és l'argument
per a l'acció climàtica.**

COP29 SPECIAL REPORT
ON CLIMATE CHANGE AND HEALTH

**HEALTH IS
THE ARGUMENT
FOR CLIMATE
ACTION**

Moltes gràcies!

Rosa Vidal
La Unió, Associació d'Entitats Sanitàries i socials
rosavidal@uch.cat
www.uch.cat

Projecte Salut i Clima
de La Unió

Adheriu-vos

